

فاطمه صفری دهکردی: ارفع ناترازی گاز در دولت سیزدهم / از افزایش تولید تا ذخیره سازی

فاطمه صفری دهکردی: فشار افزایشی پارس جنوبی یکی از مهمترین دستاوردهای وزارت نفت در دولت سیزدهم به شمار می‌آید که این مهم با افزایش برداشت گاز از پارس جنوبی و از سرگیری سوآپ گاز و ذخیره سازی صورت گرفته است.

به گزارش مشعل نیوز، اخیراً مسؤولان شرکت ملی گاز ایران صحبت‌هایی مبنی بر رفع مشکل ناترازی گاز کرده اند که در این گزارش کوتاه اقدامات مؤثری که در دولت سیزدهم در این زمینه برداشته شده است را مرور می‌کنیم.

فشار افزایشی پارس جنوبی یکی از مهمترین دستاوردهای وزارت نفت در دولت سیزدهم به شمار می‌آید که در کنار افزایش برداشت گاز، ذخیره سازی گاز و از سرگیری سوآپ گاز می‌توان به روش‌هایی دیگر برای کنترل مصرف نیز برای این منظور برشمرد. هنوز بسیاری از مردم زمستان سالهای اواخر دهه ۹۰ را فراموش نکرده اند که در کنار قطع گاز در برخی از شهرها شاهد قطع برق نیز بودیم و دولت وقت همواره به این موضوع اشاره می‌کرد یا باید برق قطع شود یا گاز. عدم برنامه ریزی صحیح در دولت گذشته مشکلات عدیده ای را برای تأمین انرژی کشور ایجاد کرده بود که با روی کار آمدن دولت شهید خدمت آیت الله رئیسی اصلاح این وضعیت در دستور کار مسؤولان ارشد وزارت نفت قرار گرفت.

افزایش ۴ درصدی حجم انتقال گاز به مشترکان

یکی از مواردی که می‌تواند به جبران ناترازی کمک کند انتقال گاز تولید شده است به طوری که به گفته سعید عقلی در سال ۱۳۹۹ به‌طور میانگین روزانه ۷۱۳ میلیون مترمکعب گاز در کشور منتقل می‌شد، که این مقدار در سال ۱۴۰۲ به روزانه ۷۵۴ میلیون مترمکعب رسید. سیاست تولید، جابه‌جایی و مدیریت مصرف گاز سبب شد حجم انتقال گاز به مبادی مصرف حدود ۴۰ میلیون گاز در روز افزایش یابد و در مجموع

۱۰۰۰ روز فعالیت دولت سیزدهم، ۸۱۵ میلیارد مترمکعب گاز به مشترکان رسید که نسبت به دوره مشابه دولت گذشته، ۴ درصد افزایش یافته، درحالی‌که عدد ناترازی هم به مقدار سال ۱۴۰۰ است.

مدیر مرکز راهبری شبکه گاز کشور با اشاره به حجم صادرات گاز طبیعی به کشورهای همسایه گفت: هم‌زمان با سیاست‌های مهار ناترازی، تعهد صادرات گاز کشور نسبت به ابتدای دولت ۹ درصد بیشتر شده است تا به‌سوی تبدیل‌شدن به قطب انرژی منطقه نیز حرکت کنیم.

عقلی همچنین با اشاره به افزایش گازرسانی به صنایع و نیروگاه‌های کشور بیان کرد: سال ۱۳۹۹ به‌طور میانگین روزانه ۱۸۰ میلیون مترمکعب گاز به نیروگاه‌ها تحویل می‌شد، اما این مقدار در سال ۱۴۰۲ به میانگین روزانه ۲۱۶ میلیون مترمکعب رسید. در بخش صنایع عمده هم در سال ۱۳۹۹ روزانه ۱۲۴ میلیون مترمکعب به‌طور متوسط گاز تحویل می‌شد، درحالی‌که این عدد در سال ۱۴۰۲، به میانگین روزانه ۱۳۹ میلیون مترمکعب رسید.

تصمیم شجاعانه شرکت ملی نفت با انعقاد قرارداد فشار افزایی پارس جنوبی

میدان مشترک پارس جنوبی تأمین کننده ۷۰ درصد از انرژی کشور و ۵۰ درصد خوراک پالایشگاه‌هایی که تولید بنزین را بر عهده دارند اواخر سال گذشته بود که قرارداد فشار افزایی پارس جنوبی با ۴ شرکت داخلی به ارزش ۲۰ میلیارد دلار و با هدف درآمد ۹۰۰ میلیارد دلاری برای کشور به امضا رسید، اقدامی قطر در آن ما پیشی گرفته بود به‌دلیل اهمیت طرح فشارافزایی و نقشی که در تولید گاز و میعانات گازی، افزایش برداشت گاز و جلوگیری از مهاجرت گاز دارد، مهمترین و راهبردی‌ترین طرح وزارت نفت بوده چراکه این طرح به لحاظ اقتصادی از اهمیت ویژه ای برخوردار است

محسن خجسته‌مهر مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران هم با اشاره به کمپرسورهای مورد نیاز در این طرح ادامه داد: در پارس جنوبی، ۱۴ سکوی فشارافزایی تعریف شده است، هر سکو چهار کمپرسور ۳۰ مگاوات نیاز دارد، هر چقدر امکان تأمین ساخت داخل وجود داشته باشد، از پیمانکاران و سازندگان ایرانی استفاده خواهیم کرد.

وی تأکید کرد: وزن سکوهای پیش‌بینی شده به گونه‌ای است که امکان ساخت در داخل کشور وجود داشته باشد.

به گفته مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران ما به دنبال برداشت حداکثری گاز هستیم و به گواه مطالعات انجام شده ۹۰ تریلیون فوت مکعب به برداشت ما اضافه می‌شود و دو میلیارد بشکه میعانات گازی و با سرمایه‌گذاری ۲۰ میلیارد دلار و بیش از ۹۰۰ میلیارد دلار سودآوری دارد.

وزیر نفت هم در رابطه با لزوم فشار افزایشی در پارس جنوبی گفته بود: امسال برداشت روزانه ۷۰۷ میلیون مترمکعب گاز از میدان گازی مشترک پارس جنوبی محقق شد، با ادامه برداشت از این میدان بدون اجرای طرح‌های فشارافزایی، شاهد افت فشار در این میدان خواهیم بود، اهمیت بهره‌برداری از این میدان مشترک آنجاست که ۹۳ درصد سوخت نیروگاه‌ها و صنایع گاز و بخش عمده‌ای از خوراک پتروشیمی‌ها از گاز این میدان تأمین می‌شود.

پایداری شبکه گاز با از سرگیری سوآپ

سال ۱۴۰۰ هم سوآپ گازی با ترکمنستان از سر گرفته شد و محمد رضا جولایی مدیر دیسپچینگ شرکت ملی گاز وقت گفت: در حال حاضر ۱۰ میلیون متر مکعب واردات گاز از ترکمنستان وجود دارد که در قالب سوآپ در حال انجام است که از این میزان ۷ میلیون تنها به آذربایجان تحویل داده می‌شود. این رقم در سال گذشته افزایش پیدا کرد و منجر به پایداری شبکه گاز شمال شرق کشور نیز شد.

بازگشت پروژه‌های ذخیره سازی گاز در دولت سیزدهم

ایران در حال حاضر، با وجود بهره‌مندی از ذخایر عظیم نفت و گاز، با چالش ناترازی گاز مواجه شده است که در صورت ادامه‌دار بودن می‌تواند به یکی از بزرگ‌ترین معضله‌های کشور بدل شود. عدم سرمایه‌گذار، عدم توسعه میادین، هدررفت گاز، مصرف بیش از اندازه گاز خانگی و از همه مهم‌تر، عدم مدیریت صحیح ذخیره‌سازی، کشور را با پدیده ناترازی گاز مواجه کرده است.

ظرفیت ذخیره‌سازی گاز در دنیا میانگین ۱۱ درصد از کل مصرف گاز است و این رقم در کشورهای اروپایی به ۲۳ درصد می‌رسد. این نسبت در آمریکا و روسیه به ترتیب معادل ۱۷ و نیم و ۱۸ و چهار دهم درصد است.

طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، در صورت ادامه روند کنونی، حداکثر اختلاف مصرف گاز در فصول گرم و سرد در سال‌های ۱۴۱۰ و ۱۴۲۰ به

ترتیب به ۴۵۳ و ۵۷۹ میلیون مترمکعب در روز می‌رسد.

یکی از راهکارهای حل چالش ناترازی، ذخیره‌سازی گاز است. ذخیره‌سازی گاز به منظور استفاده در فصول سرد سال یک راه‌حل آزموده شده در دنیا است که می‌تواند مشکلات مربوط به اوج مصرف گاز در کشورها را حل کند. با اجرای این راهکار، در ماه‌های گرم سال که مصرف گاز پایین است، گاز مازاد در مخازن ذخیره می‌شود و در ماه‌های سرد سال که مصرف به پیک می‌رسد، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ایران طی سال‌های بسیار، به دلیل بهره‌مندی از ذخایر بزرگ نفت و گاز، همواره نگاه توسعه‌گرا به انرژی داشته است و چندان به ذخیره‌سازی توجه نکرده، این در حالی است که عدم ذخیره‌سازی یکی از عمده‌ترین دلایل ناترازی گاز است. هم‌اکنون اما دولت در جهت ذخیره‌سازی، اقدامات مثبتی انجام داده است.

متأسفانه طرح‌ها و پروژه‌های ذخیره‌سازی گاز در دولت قبل مغفول ماندند اما با روی کار آمدن دولت سیزدهم، این پروژه‌ها نیز به جریان افتادند و دولت تلاش دارد با اجرای هفت طرح ذخیره‌سازی گاز طبیعی، در یک برنامه پنج ساله منتهی به سال ۱۴۰۵ با هدف ایجاد ظرفیت برداشت ۱۱۴ میلیون مترمکعب در روز در فصل‌های سرد سال، علاوه بر جبران ناترازی گاز، برای کشور ارزآوری ایجاد کند.

رضا نوشادی، مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران، با اشاره به هفت طرح در حال اجرا و پیگیری در این حوزه، با بیان اینکه فعالیت‌های شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران اکنون در پنج میدان گازی آغاز شده است، افزوده که نقطه آغاز کار توسعه، فاز دوم میدان شوریجه بود، سپس قزل‌تپه، بانکول، مختار و سراجیه در دستور کار قرار گرفتند.

ایران به‌رغم داشتن منابع عظیم گازی و همچنین مخازن هیدروکربوری با پتانسیل ذخیره‌سازی گاز میزان ظرفیت ذخیره‌سازی آن تنها یک و چهار دهم درصد از کل مصرف است. در حال حاضر ظرفیت ذخیره‌سازی کشور با وجود دو مخزن سراجیه و شوریجه حدود ۳.۴ میلیارد مترمکعب می‌رسد و در سردترین ماه سال حدود سه درصد از کل مصرف را تأمین می‌کند.

وزارت نفت و شرکت ملی گاز ایران در دولت سیزدهم، توسعه فاز دو ذخیره‌سازی گاز طبیعی در مخزن شوریجه به منظور افزایش ظرفیت سالانه ذخیره‌سازی چهار و نیم میلیارد مترمکعب در سال با حفاری ۲۸ حلقه چاه جدید، توسعه ذخیره‌سازی گاز طبیعی در سراجیه با هدف افزایش

ظرفیت ذخیره‌سازی سالانه کشور به یک و نیم میلیارد متر مکعب، طرح پیش امکان‌سنجی ذخیره‌سازی گاز در میدان مختار با هدف افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی سالانه کشور به ۱۵ میلیارد مترمکعب، طرح امکان‌سنجی ذخیره‌سازی گاز طبیعی در گنبد نمکی نصرآباد کاشان به منظور افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی سالانه ۵۰۰ میلیون مترمکعب، طرح ایمن‌سازی چهار حلقه چاه ذخیره‌سازی گاز طبیعی در آبخوان پورتشا، طرح امکان‌سنجی ذخیره‌سازی گاز در ساختار قزل تپه با هدف افزایش حجم ظرفیت ذخیره‌سازی روزانه گاز کشور در فصل‌های سرد سال به ۲۸ میلیون مترمکعب و طرح امکان‌سنجی ذخیره‌سازی گاز طبیعی بانکول با هدف افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی روزانه گاز کشور تا ۱۱ میلیون مترمکعب را در دستور کار قرار داده‌اند.

امید می‌رود با اجرای طرح‌های پیش‌رو، علاوه بر رفع ناترازی گاز، بتوان از محل صادرات این ذخایر گازی، به ارزآوری رسید. خوشبختانه به نظر می‌رسد عزم دولت سیزدهم در راستای ذخیره‌سازی گاز جزم شده است. با نگاه ویژه وزارت نفت و همچنین همکاری مجلس با این وزارتخانه، انتظار می‌رود کشور در زمستان‌های پیش‌رو، با چالش ناترازی گاز مواجه نباشد.